

Afghanistan

NYTT

EN TIDSKRIFT FRÅN SVENSKA AFGHANISTANKOMMITTÉN NR 2 2024

NYHET

Talibanerna tvingar SAK att stänga i Afghanistan

ÅRSMÖTE

Margareta är SAKs nya ordförande

TEMA

Fortsatt bistånd trots hinder

Ghulamuddin med sonen Nizamuddin som föddes med klumpfot.

REPORTAGE | FUNKTIONSNEDSÄTTNING

"Jag är orolig för min sons framtid"

Afghanistan^{NYTT} INNEHÅLL Nr 2 2024

20

6

18

” Att backa nu skulle vara att svika det afghanska folket.

Andreas Stefansson,
generalsekreterare SAK

19

22

- 4 I KORTHET** Hundratals döda i översvämningar, kulturarv ska restaureras.
- 6 TEMA** Trots allt fler hinder fortsätter biståndsverksamheten.
- 13 NYHET** SAK tvingas stänga ner all verksamhet i Afghanistan.
- 14 BILDEN** Han syr traditionella hattar.
- 16 ANALYS** Det är akut och möjligt att agera för att hantera de allt vanligare översvämningarna.
- 18 KULTUR** Föga smickrande bild av hur Sverige hanterar afghaner, under evakueringen och i allmänhet.

SAKs VERKSAMHET

- 19 ANDREAS HAR ORDET** Allt mer fokus på hinder – men det vore förödande att dra ner på Sveriges stöd.
- 20 SAK I KORTHET** Tuff situation för SAKs personal. Det var svårare än beräknat men till slut fick byn Yousaf Khail rent vatten.
- 22 REPORTAGE** Utan hjälp riskerar barn att få permanent funktionsnedsättning.
- 24 ENGAGEMANG** Margareta Wahlström ny ordförande. Misbah Qasemi gick i SAKs skola som barn.

SAK Svenska Afghanistankommittén

AFGHANISTAN-NYTT är en medlemstidning som ges ut av Svenska Afghanistankommittén fyra gånger per år. Den innehåller ett tema med fokus på situationen i Afghanistan, reportage från SAKs utvecklingsarbete samt information om ideellt engagemang i Sverige.

ANSVARIG UTGIVARE | Anders Rosén
REDAKTÖR | Eva Kellström Froste
FORMGIVNING | Serpentin Media
ISSN | 0280-7041
TRYCK | Ljungbergs tryckeri, Klippan
UPPLAGA | 5 800 ex
PRESSLAGD | 10 juni 2024

OMSLAG | Fyra månader gamla Nizamuddin med sin far Ghulamuddin.
Foto: Sayed Qudratullah Attaye

KONTAKT | Svenska Afghanistankommittén
Malmgårdsvägen 63, 116 38 Stockholm
Tel 08-545 818 40, info@sak.se, www.sak.se

Ofattbart och sorgligt när portarna stängs

Min första tanke gick till alla Erfanullahs. Erfanullah var den sjuåriga pojken med det rara leendet som prydde förra numrets omslag. Hans fötter hade bränts sönder när han var två år, men efter behandling hos SAK kunde han spela cricket med sina vänner.

Nu har talibanerna tvingat SAK att stänga rehabiliteringscentret i Ghazni där han fick hjälp, precis som de tvingat SAK att stänga all verksamhet i Afghanistan.

Det är ofattbart, överkligt och oerhört sorgligt.

Jag tänker på alla människor som nu förgäves bultar på portarna till SAKs verksamhet. Det sker, rent bokstavligt. Framför allt personer med funktionsnedsättning som står helt utan hjälp. Barn som likt Erfanullah skulle kunna springa om de fick proteser, barn med medfödda skador som riskerar livslång funktionsnedsättning om de inte får hjälp in tid.

IN I DET SISTA hölls hoppet uppe om en lösning. SAK som klarat sig igenom så många kriser, som verkat i Afghanistan under Sovjets okkupation, brutalt inbördeskrig, det första repressiva talibanstyret. Som kunde fortsätta arbeta efter talibanernas andra maktövertagande och till och med länge kunde ha äldre flickor i sina skolor. Allt tack vare det goda samarbetet med lokalsamhället och det grundmurade förtroende som byggts upp under alla de drygt 40 åren.

Men den här gången gick det inte.

Nu ska direkt sägas att det pågår arbete för att hitta samarbetspartners som kan ta över de program som just nu är pausade.

Men SAK i Afghanistan som vi känner det finns inte mer. Det blir något annat. Vi vet inte vad, än.

JAG TÄNKER PÅ ALLA dem jag mötte när jag 2022 äntligen fick besöka Afghanistan och SAKs verksamhet. Det var mäktigt att se verkligheten bakom allt jag föreställt mig. Nu är det tvärtom, omöjligt att försöka föreställa sig en överklig verklighet.

Jag minns stoltheten jag kände när jag första gången såg SAKs logga på en skolbyggnad. Den logga som efter koranbränningarna blev så förhatlig, för att det första ordet är Swedish. Men som representerar en genuint bra verksamhet med starkt stöd hos lokalbefolkningen.

Mina kvinnliga kolleger i Kabul berättade hur mycket det betydde för dem att vi var där. Det gjorde också kvinnorna som gick en yrkesutbildning på en skönhetsalong i Ghazni. För att de vill att vi ska komma ihåg dem, fortsätta bry oss och berätta om dem.

Det uppdraget fortsätter, för oss alla. ●

Eva Kellström Froste

Eva Kellström Froste
Redaktör Afghanistan-nytt

” Jag minns stoltheten jag kände när jag första gången såg SAKs logga på en skolbyggnad.

FOTO: MALIN HOELSTAD

Biståndsminister Johan Forssell.

FOTO: KRISTIAN POOL/REGERINGSKANSLIET

SAK: Civilsamhället behövs i biståndet

REGERINGEN VILL ha ett bistånd som är effektivt, långsiktigt och transparent, menar den. Samtidigt genomför den ett paradigmskifte i svenskt bistånd, helt utan insyn och dialog, där möjligheten för civilsamhället att verka effektivt och långsiktigt begränsas. Långsiktiga avtal med civil-

samhällets aktörer kommer att sägas upp i förtid. Detta har kastat ut tusentals partnerorganisationer med program i fler än 90 länder i ovisshet.

Civilsamhällesaktörer är inte endast "transaktionsled" i biståndet. Genom sina partnerskap skapar de värden som stärkt kapacitet, erfarenhets-

utbyte och påverkan. Deras koppling till Sveriges folkrörelser är en styrka. SAK uppmanar regeringen att bjuda in civilsamhällets aktörer till en öppen och meningsfull dialog om hur vi kan förbättra Sveriges utvecklingssamarbete.

HEDVIG SÖDERLUND
POLICYRÅDGIVARE PÅ SAK

AKTUELLT I AFGHANISTAN

En grävmaskin rensar motorvägen mellan Baghlan och Kabul efter översvämningarna.

FOTO: ATIF ARYAN, AFP/TT

Första samtalen om klimat med FN

För första gången har personer från talibanregimen haft samtal om hur klimatförändringarna påverkar Afghanistan med tjänstemän från FN, givare och ickestatliga organisationer. Mötena ägde rum under tre dagars samtal som bland andra Norska Afghanistankommittén arrangerade.

– Alla parter var överens om att både individuellt och kollektivt agerande krävs både i och utanför Afghanistan, säger Terje Watterdal, landchef i Afghanistan.

Hundratals döda i översvämningar

Kraftiga skyfall har orsakat svåra översvämningar i norra Afghanistan under maj månad.

Hårdast drabbad är provinsen Baghlan där 315 personer har omkommit och 1 630 har skadats, enligt uppgifter från Afghanistans myndighet för flyktingfrågor den 16 maj. Sökandet efter saknade personer som tros ha omkommit pågick då fortfarande.

Några dagar senare drabbades provinsen Ghor, där över 50 dödsfall rapporterades, samt provinsen Faryab med minst 18 döda.

Även provinserna Takhar och Badakhs-

han, där SAK har byggt skolor och vattenledningar, har drabbats hårt. Över 50 har dött och de materiella skadorna är enorma.

– Vi kunde bara rädda oss själva. Vårt hus och alla våra ägodelar, våra fruktodlingar och all vår boskap försvann i översvämningen. Vi har förlorat allt, säger Abdul Mahfuz till lokala medier.

Skyfallen är de kraftigaste på ett decennium, enligt SAKs personal i Taloqan, huvudstad i provinsen Takhar. Enligt en uppskattning från Unicef har 40 000 barn i norra Afghanistan blivit hemlösa på grund av översvämningarna. ● NICLAS ERICSSON

Otillräckligt med vatten

Omkring 79 procent av afghanerna har inte tillräcklig tillgång till vatten, rapporterar UNDP. Särskilt drabbade är hushåll ledda av kvinnor, på grund av att de i högre grad hindras att hämta vatten på offentliga platser. Torka under många år, dålig ekonomi och kriget har försämrat infrastrukturen för vatten. Effekterna av klimatförändringarna och extrema väderhändelser har ytterligare förstört vattenkällor och anläggningar.

I KORTHET

Deltog i toppmöte

POLITIK För första gången har de facto-regimen deltagit i ett toppmöte med Organization of Islamic Cooperation (OIC). Emiratets talesperson Zabihullah Mujahid hävdar att talibanerna redan uppfyller resolutionen från mötet, som kräver en inkluderande regering och att kvinnors rättigheter respekteras.

Malaria ökar

HÄLSA Antalet fall av malaria ökade med 30 procent 2023 i Afghanistan jämfört med året innan, till närmare 181 000 fall. Jämfört med 2021 har det skett en fördubbling.

Mina dödade barn

KONFLIKT Nio barn dödades när en mina, som legat där

sedan kriget, exploderade i provinsen Ghazni. Barnen, mellan sex och tio år, lekte i byn Zadran när de råkade utlösa minan.

Nytt fall av polio

HÄLSA Årets första fall av polio, som drabbat ett treårigt barn, rapporterades i april från provinssjukhuset i Ghazni. I mars försäkrade premiärministerns administration WHO att polio är utrotat i Afghanistan. Under 2023 rapporterades sex fall av polio.

Skola på tv

UTBILDNING Den afghanska organisationen Begum Organization for Women har startat en utbildningskanal som riktar sig till afghanska skolflickor i årskurs 7 till 12, som inte får gå i skolan. Begum TV ska sända

FOTO: U.S. INSTITUTE OF PEACE, CC

dygnet runt via satellit på dari och pashtu och kurserna ska följa läroplanen.

Turister mördade

VÅLD Tre spanska turister sköts ihjäl och en fjärde skadades i en attack i provinsen Bamiyan. I den nattliga attacken dödades också en afghan, och ytterligare tre utländska medborgare och tre afghaner skadades. Islamiska staten, IS, tog senare på sig dådet.

Inget OS

IDROTT Afghanistan kommer inte att delta i OS i Paris. IOC, den olympiska kommittén, har upprepade gånger uppmanat talibanstyret att häva restriktionerna för kvinnor att delta i OS. Blandade lag är ett krav för att få delta.

” Det är tragiskt att ännu ett år inleds med att skolorna öppnas utan att flickor över tolv får delta.

RINA AMIRI, USA:s speciella sändebud för afghanska kvinnor, flickor och mänskliga rättigheter

Arkeologiska platser ska restaureras

Unesco ska restaurera arkeologiska platser i Bamiyan, uppger lokala myndigheter. Det ska bland annat handla om att fortsätta arbetet med de arkeologiska platserna Gholghola och Zuhak. En mängd olika arkeologiska lämningar, bland dem grottor, torn och statyer, finns i dalen Kakrak i Bamiyan. De boende har dock använt några av grotterna för att hålla boskap, vilket förstört delar av lämningarna.

– Skyddet och rekonstruktionen av historiska monument kommer att ge en skjuts till turismen och förhindrar ytterligare förstörelse av arkeologiska platser, säger Sayed Abdul Sajjadi, professor vid Bamiyans universitet.

Shahr-e Gholghola, eller "Skrakens stads" ruiner i Bamiyan.

FOTO: WIKIMEDIA COMMONS

Den talibanledda Högsta domstolen i Afghanistan.

130 personer dömda till kroppsstraff

Hibatullah Akhundzada, talibanernas högste ledare, sade i ett tal i mars att landets styre är fast beslutat att genomdriva det islamiska straffrättsystemet, inklusive offentlig stening av kvinnor för äktenskapsbrott.

– Precis som ni påstår att ni strävar efter hela mänsklighetens frihet, så gör jag det. Jag representerar Allah, och ni representerar Satan, sade Hibatullah Akhundzada och vände sig till kritikerna i väst.

Enligt statistik från talibanstyrets högsta domstol har 130 kroppsstraff utdömts och genomförts under perioden mars 2023–mars 2024. De flesta handlade om spöstraff. Tre personer har avrättats offentligt efter att ha dömts för mord.

FOTO: SAHEL ARMAN, AFP/TT

Vill begränsa Facebook

Ministeriet för informations-teknologi vill införa restriktioner för eller helt blockera Facebook.

Kommittén för att skydda journalister har protesterat mot förslaget och menar att det skulle hindra det fria ordet. En talesperson från ministeriet säger att restriktionerna skulle gälla innehåll som anses stå i konflikt med nationella intressen och afghansk kultur.

Citadellet i Herat är en sevärdhet.

FOTO: TODD HUFFMAN

120%

Ökade antalet utländska turister med 2023, till 5 200, enligt officiella siffror.

Skolor skadade

NATURKATASTROF Över 250 skolor i Herat går inte att vistas i på grund av förra årets jordbävningar. När terminen började efter vinteruppehållet fick hundratals barn undervisas utomhus eftersom skolbyggnaderna var skadade och därmed farliga.

Bomb vid bank

VÅLD Minst 20 personer dog när en självmordsbomb utlöstes utanför en bank i Kandahar. Offren var framför allt talibaner som skulle ta ut sin lön. Islamiska staten tog på sig dådet.

Amerikaner fångar

BROTT Talibanregimen har för första gången bekräftat att flera utländska medborgare, bland dem två amerikaner, är fångslade i Afghanistan. En av ame-

Mahdi Norowzi från Afghanistan (till höger) i den avgörande matchen mot Kirgizistan.

FOTO: PEERAPON BOONYAKIAT/SOPA IMAGES/TT

rikanerna är identifierad. Han fångslades i augusti 2022. Det är okänt vad de anklagas för.

Minskad BNP

EKONOMI Förbudet mot opiumodling ledde till en minskning av jordbrukarnas inkomster 2023 på 1,3 miljarder dollar, motsvarande cirka 8 procent av landets BNP, skriver Världsbanken i en ny rapport. BNP har minskat med

26 procent under de två senaste åren, enligt Världsbanken.

Världscup i futsal

IDROTT Afghanistans landslag i futsal har för första gången kvalificerat sig för årets världscup, efter lagets vinst mot Kirgizistan i april. Detta firades stort i Afghanistan, och både talibaner och politiker i exil gratulerade laget.

Flyg till Kabul

RESOR I maj återupptog Turkish Airlines sina flyg till Kabul för första gången sedan talibanernas maktövertagande. Det är det största internationella flygbolaget som nu har resor till Afghanistan. De första internationella flygbolagen att åter flyga till landet var Fly Dubai i november 2023 och AirArabia i början av detta år.

Protest mot talibaner

OPIUM Invånare i distrikten Argo och Darayim i provinsen Badakhshan deltog i våldsamma protester mot talibanerna efter att talibanerna börjat förstöra deras vallmofält. Protesterna avslutades efter samtal med talibanstyret. Därefter ska vallmoplantor på omkring 20 000 hektar ha förstörts.

KORTSIKTIGT STÖD HÅLLER FOLKET KVAR I FATTIGDOM

Mer än två tredjedelar av befolkningen i Afghanistan är i behov av internationell hjälp. De organisationer som arbetar i landet är underfinansierade och vittnar om allt större byråkratiska hinder. Trots det bistår de hundratusentals afghaner med sjukvård och annan grundläggande service.

TEXT **GÖRREL ESPELUND**, FRILANSJOURNALIST

Biståndsbehovet är nästan ofattbart stort. FN:s utvecklingsorgan UNDP uppskattar att 28,3 av 41 miljoner afghaner (befolkningsmängd enligt World Food Programmes beräkningar) är i behov av någon form av humanitärt bistånd. 15,8 miljoner av dessa är i skriande behov av mat. De faller inom kategorin ”highly food insecure”.

– Den siffran är faktiskt något lägre än tidigare, vilket beror på de humanitära insatser som gjorts i kombination med att ekonomin har stabiliserats. Inflationen har gått ner och den ekonomiska tillväxten är inte längre negativ. Nuläget pekar mot nolltillväxt, säger Stephen Rodrigues, UNDP:s representant på plats i Afghanistan.

SEDAN AUGUSTI 2021, då talibanerna tog makten i landet, har UNDP drivit ett biståndsprogram med förkortningen Abadei (Area Based Approach for Development Emergency Initiatives). Målet är att förse invånarna med grundläggande service och täcka humanitära behov som ska göra det möjligt för kvinnor och män att tjäna sitt uppehälle med värdighet och

utan att tvingas flytta. Under 2022 och 2023 var SAK en viktig partner till UNDP inom Abadeiprogrammet.

Genom Abadei har UNDP arbetat i nära samarbete med andra FN-organ för att stärka byar och närsamhällets motståndskraft. Fler projekt och program har sedan hakats på Abadei och tiotusentals afghaner har bland annat fått tillfälliga anställningar för att bygga, renovera och förbättra lokal infrastruktur.

– Våra huvudgivare är Japan och EU men behoven överstiger de resurser vi har. Men jag vill understryka att hjälpbehovet i Afghanistan inte är resultatet av en enstaka händelse eller av utvecklingen under de senaste två och ett halvt åren, säger Stephen Rodrigues och pekar på en rad olika skeenden som lett fram till dagens situation.

Det handlar om 40 år av konflikt som fullständigt raserat ekonomin, långvarig torka och översvämningar som förvärrats på grund av klimatförändringar, den ekonomiska tillbakagången och uteblivet långsiktigt utvecklingsbistånd efter talibanernas maktövertagande, samt inflödet av afghanska flyktingar som tvingats

Läkaren Sayeed Matiullah på Läkare utan gränser undersöker två månader gamla Maisam. Hon har kommit till organisationens sjukhus i Herat med sin mamma Shayma på grund av en svår hosta.

FOTO: MAHAB AZIZI/MSF

Varje säng delas av två mödrar med varsitt barn på avdelningen för undernärda barn på sjukhuset i Lashkar Gah i provinsen Helmand. Boost-sjukhuset stöds av Läkare utan gränser. FOTO: ORIANE ZERAH, MSF

Zahra Alizada driver ett klädföretag i Herat och har tagit med sig sina produkter för att sälja dem på en marknad för endast kvinnor som UNDP arrangerar. FOTO: UNDP

➤ återvända från Pakistan, och som lagt mer press på en redan skör situation.

Abadei är UNDP:s viktigaste program. Inom ramen för programmet har man byggt skolor, sjukvårdskliniker och bevattningssystem, samt arbetat med den viktiga frågan om vattenförsörjning.

– Men folk kan inte äta infrastruktur och därför driver vi insatser med korttidsanställningar för afghaner som arbetar i våra projekt. Vi stöttar även kvinnliga entreprenörer och mikroföretag som ägs av kvinnor. Det handlar om att stärka invånarnas försörjning och skapa en lokal ekonomi, säger Stephen Rodrigues.

Afghanistan är ett av de länder som bedöms påverkas allra mest av de globala klimatförändringarna. Det är inte längre inbördeskrig som tvingar människor att flytta från sina hembyar utan långvariga torrperioder, alternativt förödande översvämningar.

SAK TVINGADES STÄNGA

I juli i fjol beslutade talibanregimen att alla "Sveriges aktiviteter" skulle suspenderas som en reaktion på koranbränningarna i Sverige. SAK, som har bedrivit biståndsarbete i landet sedan 1982, kunde de första månaderna förhandla fram lokala och regionala lösningar, men när tonen mot organisationen skärptes tvingades SAK i mars att stänga i Afghanistan (läs mer på sid 13 och 20).

– I ett land där 80 procent av befolkningen är beroende av jordbruk är det helt avgörande hur vi tar oss an den här typen av problem. De senaste två och halvt åren har vi renoverat och byggt översvämningsskydd, bevattningskanaler och dammar. Vattenförsörjning är en av de absolut viktigaste frågorna och på platser där vi återplanterat skog, i kombination med andra vattenbevarande åtgärder, har vi sett en höjning av grundvattennivåerna för första gången på kanske hundra år, säger Stephen Rodrigues.

KLIMATFÖRÄNDRINGARNA nämns sällan när afghaner pratar om behov av hjälp. Mat, arbete och hälsa är den prioriteringsordning som de flesta afghaner rankar sina behov i. Stephen Rodrigues påpekar vikten av att bygga ett mer robust samhälle för att klara framtida utmaningar, men utmaningarna är många.

– Vi måste hitta en väg ut ur männis-

kors beroende av humanitär hjälp men det finns ingen samsyn inom det internationella samfundet hur det ska gå till. Som det är nu hamnar människor tillbaka på ruta ett så fort en ny kris inträffar, säger Stephen Rodrigues.

SOM AFGHANISTAN-NYTT tidigare rapporterat publicerade Afghanistan Analysts Network i fjol en rapport om biståndsarbetet i Afghanistan och de svårigheter som präglar arbetet. Bland annat lyfte rapporten fram de facto-styrets kluvenhet till internationellt stöd. Samtidigt som Afghanistan är helt beroende av hjälp utifrån, hyser talibanerna en stark misstänksamhet mot de internationella biståndsaktörernas motiv.

Norska NRC Flyktinghjälpen är en av de organisationer som fortsatt finns kvar i landet, men under flera månader 2023 låg arbetet på is då organisationen förhandlade med det lokala styret för att få bedriva verksamhet utan att tumma på NRC:s och givarnas principer.

– En stor utmaning för vårt arbete har varit den allt snårigare byråkratin. Väldigt mycket tid går åt till att förhandla med talibanstyret, på olika nivåer. Ibland nekar de oss tillstånd för vissa projekt, ibland säger vi nej eftersom vi inte godtar de krav de ställer, exempelvis förbudet för kvinnor att arbeta för internationella organisationer. Utan kvinnliga medarbetare kan vi inte leva upp till våra principer att bistå de mest utsatta på ett säkert sätt, säger Becky Roby, rådgivare på NRC Flyktinghjälpen med fokus på Afghanistan.

Mellan december 2022 – då talibanledningen förbjöd kvinnor att arbeta för in-

FOTO: MAISAM SHAFIEY/NRC

Bibi Shahgul, 45, med barnen Rahimullah, 6, Massoma, 8, och Lima, 5. Bibi är en av deltagarna i NRC:s pilotprojekt med digital betalning. Hon tycker att e-kortet gjort det enklare att handla på marknaden.

Zirak, 27 år, har en butik i distriktet Maiwand i Kandahar. Hans butik är en del av NRC:s pilotprojekt med digital betalning som ett sätt att stödja de mest utsatta.

FOTO: MAISAM SHAFIEY/NRC

ternationella organisationer – och fram till juni 2023 pausade NRC därför sitt arbete för att i stället förhandla sig fram till en lösning. Ett sätt att jämka var att låta män och kvinnor arbeta olika dagar – och därmed skildes även män och kvinnor ur målgrupperna åt. I dag har NRC verksamhet i Kabul samt i nio av landets 34 provinser, och trots den långa pausen nådde organisationen en halv miljon människor i fjol.

MEN NRC HAR FÅTT tydliga signaler från givarsamfundet att finansieringen av bistånd till Afghanistan kommer att minska. Becky Roby är bekymrad eftersom bristen på utvecklingsbistånd gör att människor inte tar steget ut ur fattigdom, utan fortsätter att vara beroende av humanitär hjälp.

– Vi ber inte givarna att rucka på sina principer, utan att ge oss möjlighet till mer

” Det är en svår fråga för många givare, men vi kan inte låtsas som att talibanerna inte finns.

Becky Roby, NRC Flyktinghjälpen

långsiktig hjälp som skulle kunna stärka befolkningen utan att vi för den skull ger legitimitet till talibanerna. Vi jobbar inte i ett politiskt vakuum utan vi måste jobba med myndigheterna för att kunna nå ut med hjälpen. Det är verkligheten.

En av de stora frågorna som ofta diskuteras vad gäller bistånd till Afghanistan och hur organisationer försöker kringgå de facto-styret, är risken för att bygga ett parallellt samhällssystem när hjälpen inte kanaliseras via myndigheterna.

– Det är inte bra för någon part. Ett mer långsiktigt bistånd skulle innebära ökat samarbete med de facto-myndigheterna. Men samtidigt som vi måste ha en dialog med ledarna, måste vi vara tydliga med att det inte är samma sak som att vi erkänner regeringen. Det är en svår fråga för många givare, men vi kan inte låtsas som att talibanerna inte finns. En mer långsiktig hjälp skulle vara ett sätt för internationella samfundet att hjälpa en extremt utsatt befolkning, säger Becky Roby.

Hälso- och sjukvårdssektorn kommer ofta upp i diskussionen om parallella samhällssystem. Pieter-Jan van Eggermont, humanitär rådgivare på Läkare utan gränser (MSF), tycker att det funnits en överdriven optimism om sjukvårdssystemets förmåga att stå på egna ben.

– Sedan 2001 har vårdsektorn varit helt beroende av internationellt stöd, men se-

Kvinnliga väverskor har gått samman i The Herat Carpet Weaving Women's Association. Här träffas de på UNDP:s marknadsdagar för endast kvinnor, till stöd för kvinnligt företagande.

FOTO: UNDP

»» dan augusti 2021 har utvecklingsbiståndet försvunnit från agendan. Att tro att internationella organisationer ska lösa sjukvårdsfrågan går inte. Vår beläggningsgrad har ökat med 200 procent sedan augusti 2021. Det är inte hållbart, säger Pieter-Jan van Eggermont.

MSF HAR I STORT lyckats behålla sin närvaro i landet och till och med utökat vissa insatser. Undernäringsymtom hos barn och ungdomar har ökat, annars ligger fokus på mödrhälsa och förlorningar. Under 2023 bistod organisationen 200 000 patienter och hade fortsatt 3 500 anställda, varav merparten var afghaner.

– Läkare Utan Gränser är som medicinsk organisation undantagen förbudet för kvinnor att arbeta för internationella organisationer, men man löser inte pro-

” Vi måste titta bortom det västerländska givarsamfundet. Vi kan inte fortsätta som i dag utan att det får allvarliga konsekvenser för samhället.

Pieter Jan van Eggermont

blemet genom undantag. Det måste till förhandlingar och att förhandla är inte nytt, men det är tuffare samtal nu. Mynigheterna har åsikter om hur och var vi arbetar så det går mycket mer tid till den här typen av diskussioner än tidigare. Det är också osäkert vad talibanernas olika direktiv kommer att ha för inverkan på lång sikt, säger Pieter-Jan van Eggermont.

När kvinnor får svårare att utbilda sig, kommer deras tillgång till vård att minska.

– För att undvika en social och ekonomisk kollaps, som alla fruktar, måste givarsamfundet och de stora internationella aktörerna, som Världsbanken och FN, hitta nya vägar. Jag tror också att vi måste titta bortom det västerländska givarsamfundet. Vi kan inte fortsätta som i dag utan att det får allvarliga konsekvenser för samhället, säger Pieter-Jan van Eggermont. ●

Samarbete kring mattvävning i Herat.

FOTO: UNDP

FOTO: NORSKA AFGHANISTANKOMMITTÉN

Sjuksköterskan Lima Akbari kontrollerar blodtrycket på en patient. På centret i Gardiz arbetar enbart kvinnlig vårdpersonal.

Kvinnokliniker ökar tillgång till vård

För att kvinnor ska få vård i Afghanistan måste det finnas kvinnlig vårdpersonal. Därför satsar Norska Afghanistankommittén (NAK) på att utbilda barnmorskor och sjuksköterskor, och har öppnat två större hälsocenter där alla anställda är kvinnor.

NAK:s nyöppnade kliniker erbjuder all rutinbehandling som ingår i mödra- och barnsjukvården. Ett tjugotal personer jobbar på hälsocentren, och där ingår gynekologer, barnmorskor, sjuksköterskor, nutritionister, en farmaceut och en labbtekniker som kan analysera prover. Förutom säkerhetsvakterna är alla kvinnor. Klinikerna är öppna dygnet runt.

– Tillgången till kvinnlig vårdpersonal här är mycket begränsad. Det är en huvudorsak för den höga mödra- och barndödligheten i Paktia. På grund av talibanernas restriktioner och konservativa värderingar inom familjerna kan kvinnor inte behandlas av manlig sjukvårdspersonal, säger Nasrin Oryakhil, klinikchef i Gardez, provinshuvudstaden i Paktia.

Än så länge driver NAK två renodlade

” Tillgången till kvinnlig vårdpersonal här är mycket begränsad. Det är en huvudorsak för den höga mödra- och barndödligheten.

Nasrin Oryakhil, klinikchef

kvinnokliniker, i provinserna Paktia och Kapisa, och likadana center kommer att öppna i ytterligare tre provinser. Många av barnmorskorna och sjuksköterskorna som jobbar för NAK har utbildats av organisationen, som också utbildar fysioterapeuter och farmaceuter.

LOKALSAMHÄLLENA HAR reagerat mycket positivt.

– Redan när vi började rekrytera personal ringde människor och frågade när vi skulle öppna, berättar Momina Kohistani, koordinatör för NAK:s barnmorskeprogram och de nya hälsocentren.

Men även om centren är ett betydande steg mot mer lättillgänglig vård finns det fortfarande hinder på grund av konservativa värderingar. Den största utmaningen, enligt Momina Kohistani, är att barnmorskorna behöver ledsagas av en mahram, en manlig släkting, både när de ska ta sig till jobbet och när de ska göra hembesök.

Kvinnor kan inte heller ta sig till kliniken på egen hand när de eller deras barn behöver vård. Ett annat problem är att kvinnor inte får fatta beslut som gäller deras hälsa. Därför ingår det ibland i personalens uppdrag att informera kvinnornas män och svärmödrar om kvinnohälsa.

SHIRIN, EN KVINNLIG ledare i Gardez, beskriver öppnandet av center med enbart kvinnlig personal som ett genombrott för kvinnors hälsa.

– Vi har inte haft sådan här service på 60–80 år i regionen, säger hon.

Förutom sjukvård kommer centren att erbjuda kurser i engelska, konst, IT och arbetslivsorientering för att underlätta för kvinnor att söka jobb. ●

CAJSA WIKSTRÖM

SAK har tvingats stänga all verksamhet i Afghanistan

FOTO: SAYED QUDRATULLAH ATTAYE

FOTO: ABDURAHMAN ZALAND

Som en del i landsbygdsprogrammet startades sparlånegrupper. Kvinnorna i en sparlånegrupp i Jawzjan lärde sig väva mattor.

FOTO: BASHIR AHMAD FAYAZ

Syläraren Maqbulä lär ut sömnad. Yrkesträning har varit en del av SAKs landsbygdsprogram.

Ett av SAKs stora projekt inom landsbygdsutveckling var vattenledningsprojektet i Rustaq.

SAK tvingades stänga ner all verksamhet i Afghanistan i mars i år. Planen är nu att driva vidare viss verksamhet genom samarbete med partnerorganisationer.

Trots att talibanerna förra sommaren förbjöd SAK att arbeta i Afghanistan på grund av koranbränningarna i Sverige har stora delar av verksamheten kunnat vara i gång. SAK har förhandlat med myndigheter och de facto-styret under hela hösten och vintern, och hoppades kunna få suspenderingen hävd, men i mars gick det inte längre. Pressen ökade från myndigheterna på SAK att stänga ner helt.

– Det är oerhört ledsamt och smärtsamt. Vår verksamhet har byggts upp steg för steg under över 40 år och gjort stor skillnad för så många. Vi hoppas ju att en del fortlever i annan regi, men det blir säkert så att viss verksamhet försvinner, säger Andreas Stefansson, SAKs generalsekreterare.

– Det känns djupt orättvist med tanke på att det hela bygger på ett stort missförstånd, det är djupt orättvist mot våra kollegor, mot vad vår organisation står för och vad vi byggt upp.

Den 11 juli förra sommaren meddelade talibanernas högsta ledare Hibatullah Akhundzada att ”alla Sveriges aktiviteter” i landet skulle stoppas, som en reaktion på att koraner bränts offentligt i Sverige vid flera tillfällen. Myndigheterna tolkade det som att SAKs verksamhet skulle stoppas. Emiren krävde en ursäkt från Sveriges regering. SAK har försökt göra tydligt att SAK inte representerar den svenska staten och har fördömt koranbränningarna, men under våren stod det klart att suspensionen inte gick att häva.

NU PÅGÅR ARBETE med att hitta partnerorganisationer som kan driva vidare de program som inte redan överlämnats, i samarbete med SAK men under eget namn. Det handlar om hela programmet för personer med funktionsnedsättning, barnmorskeutbildningen och delar av programmet för landsbygdsutveckling.

– Vi har funnits med många olika slags insatser i flera provinser där vi etablerat relationer med lokalsamhället. Även om vi hittar aktörer som kan ta över delar av verksamheten försvinner den här mångfasetterade närvaron som vi har haft. Det

förlorar alla våra målgrupper på, säger Andreas Stefansson.

Skolorna har överlämnats till lokala myndigheter, enligt ett tidigare beslut från talibanstyret. Sjukvården i provinserna Wardak och Nuristan har tagits över av afghanska organisationer.

– Det är en väldigt blandad känsla av att sörja det som sker men samtidigt se att mitt i sorgen och oron finns det något nytt som kan växa fram. Det finns engagemang, det finns behov, säger Andreas Stefansson.

I Sverige arbetar SAK vidare. SAKs kansli och föreningens medlemmar och givare kommer fortsätta att spela en viktig roll för att väcka engagemang för Afghanistan, framhåller Andreas Stefansson.

– **ÄVEN OM VI INTE** har egen verksamhet kommer vi fortsätta att nå ut, genom partnerorganisationer. Rollen att bedriva insamling och säkra finansiering är viktigare än någonsin. Likaså att påverka opinionen och skapa engagemang för ett folk som fortsätter ha det oerhört kämpigt, med en repressiv regim de inte valt och en omvärld som alltmer tycks vilja vända landet ryggen, säger Andreas Stefansson. ● **EVA KELLSTRÖM FROSTE**

KHOST En skräddare syr de traditionella mössorna pakol i sin butik vid en marknad i staden Khost i östra Afghanistan. Mössorna är oftast gjorda i ull och finns i många färger, som brunt, svart, grått, elfbensvitt och rött. Pakol har funnits i Pakistan i flera hundra år och kom till Afghanistan i slutet på 1800-talet.

FOTO: WAKIL KOHSAR, AFP/TT

Förödande översvämningar kan förutses och mildras

Nyligen dödades hundratals människor i översvämningar orsakade av skyfall i norra Afghanistan. Problemet med översvämningar kommer sannolikt att öka på grund av klimatförändringarna. Enligt beräkningar från Världsbanken kan antalet människor som drabbas varje år ha fördubblats till år 2050.

Afghanistans geografi, med dess bergiga områden och vidsträckt slätter, gör landet extremt sårbart för översvämningar. Landets snabbt ökande befolkning mängd gör att allt fler människor bor i områden där riskerna är stora.

Under den tidigare republiken togs flera initiativ för att minska vissa risker, till exempel skapades interaktiva kartor som kunde peka ut sårbara områden, ett system för tidig varning utvecklades och murar byggdes för att stoppa vatten.

MEN RESTRIKTIONERNA för biståndet efter talibanernas maktövertagande innebär att mer bistånd går till humanitära åtgärder i stället för till utveckling, vilket hindrar arbetet med att minska och hantera riskerna. Det finns dock åtgärder som kan vidtas för att mildra översvämningarna, både nu och på lång sikt.

Nato initierade att kartor togs fram över var det fanns områden sårbara för översvämningar. På grund av Afghanistans bergiga topografi är risken för översvämningar efter kraftiga regnfall hög i de flesta dalar. Därför täckte kartan nästan hela landet.

Kartorna identifierade att närmare 7,5 miljoner människor och 11,3 procent av Afghanistans hela yta riskerade drabbas av översvämningar.

Men på grund av den tidigare afghanska regeringens begränsade kapacitet och opålitlig tillgång till internet i provinserna var den tillgängliga informationen underutnyttjad. Därför har översvämningar fortsatt att orsaka mer dödsfall, skador och förstörd infrastruktur än de hade behövt göra.

ÖVERSVÄMNINGAR är den naturkatastrof som inträffar flest gånger i Afghanistan. När det gäller antal döda och skadade är det bara jordbävningar som skadar och dödar fler människor.

Översvämningar drabbar varje år 100 000 människor, dödar hundratals och tvingar många att lämna hem och marker.

Att förutse översvämningar har blivit allt enkla-

re tack vare den nya tekniken. Inom några år borde översvämningsskador vara lika enkla att göra som dagens väderprognoser. Men länder som Afghanistan kommer att fortsätta brottas med konsekvenserna av otillräcklig infrastruktur och bristande kapacitet.

NÄR TALIBANERNA tog makten 2021 stoppades allt bistånd till staten. Satsning på utveckling, som att mildra effekterna av översvämningar, minskade drastiskt. Givare har varit motvilliga att finansiera annat än humanitära och basala behov, trots att det finns undantag i sanktionerna för till exempel ett effektivt program för att hantera översvämningar. Samtidigt går en mycket mindre del av emiratets budget till utveckling än republikens, 5,5 procent jämfört med 33,7 procent. Emiratet har prioriterat stora infrastrukturprojekt för vattenhantering, men de handlar snarare om att lagra vatten eller om bevattningsprogram än om att hantera översvämningar.

Internationella organisationer arbetar i dag med åtgärder i mindre skala, som att bygga diken och dammar.

Några åtgärder borde implementeras redan i år. Till att börja med kan existerande kanaler, kulvertar och vattenpassager rensas, och konstruktioner för att avleda vatten och ta hand om regn byggas. Detta kan göras genom de humanitära program som finns på plats. Det är också nödvändigt att öka medvetenheten med tidiga varningar och evakueringsplaner.

FINANSIERING AV ett mer omfattande program skulle normalt ske genom den gröna klimatfonden som är det ledande finansiella instrumentet inom ramen för FN:s konvention om klimatförändringar. Det är inte möjligt eftersom fonden har avbrutit sina förbindelser med Afghanistan. Det finns dock två andra fonder, Green Environment Facility och Adaption Fund, som inte har avbrutit förbindelserna.

FN:s strategiska ramverk för Afghanistan, UNSFA, nämner katastrofriskreducering som angeläget, även om det inte är bland de prioriterade målen. Det beror sannolikt på att det skulle kräva samarbete med emiratet och dess institutioner. Därför är det största hindret frånvaron av en ickestatlig organisation som är ackrediterad av klimatfonderna för att åta sig klimatanpassningsprojekt.

En strategi som omfattar hantering av både över-

Översvämningar drabbar varje år 100 000 människor, dödar hundratals och tvingar många att lämna hem och marker.

En man samlar ihop sina ägodelar i sitt skadade hem i provinsen Ghor. Hundratals människor dog i översvämnningar i flera provinser i Afghanistan i maj. FOTO: OMID HAQJOO, AP/TT

svämning och torka skulle integrera en rad infrastrukturprojekt och småskaliga insatser. Att genomföra större projekt är inte möjligt just nu på grund av de större givarnas beslut att inte samarbeta med talibanstyret. Däremot kan insatser i mindre skala genomföras inom ramen för pågående humanitära program eller ”cash-for-work”.

Existerande humanitära ramverk, som Sendai Framework for Disaster Risk Reduction, har argumenterat för mer pengar till DRR, katastrofriskreduktion, inom humanitära insatser och krisinsatser.

Genom att använda de undantag för sanktioner som finns kan pengar användas till DRR. Det skulle kräva att man arbetade tillsammans med lokalsamhället. En möjlighet skulle vara ett konsortium med FN-organisationer och av klimatfonden ackrediterade ickestatliga organisationer som kan utveckla och implementera ett omfattande nationellt initiativ för att minska risker för katastrof.

Det är inte bara omvärldens relationer till emiratet som är ett hinder för att en sådan idé ska kunna förverkligas. Det kräver också en omprövning av internationellt bistånd så att mer humanitär finansiering kan gå till DRR. För närvarande fokuserar internationellt givande på att hantera katastrofer snarare än på att minska riskerna med dem.

AFGHANISTAN ÄR ett av de länder som bidrar minst till utsläppen av växthusgaser, men är bland de tio länder som drabbas mest av klimatförändringarna. Den här skillnaden förvärras av att landet inte kan få tillgång till de fonder som finns för att hjälpa fattiga länder att anpassa sig. Klimatläget kommer att förvärra översvämnningarna och deras förfärliga konsekvenser för afghanerna. Det understryker det kritiska behovet av att agera, nu. ●

MOHAMMAD ASSEM MAYAR
AFGHANISTAN ANALYSTS NETWORK

Texten är en förkortad version av ”Before the deluge: How to mitigate the risk of flooding in Afghanistan” publicerad på Afghanistan Analysts Networks hemsida.

ÖVERSÄTTNING
OCH BEARBETNING:
**EVA KELLSTRÖM
FROSTE**

Ingen vacker bild av den svenska evakueringen

När talibanerna under våren och sommaren 2021 tar över provins efter provins, stad efter stad, sprider sig oron på ambassaderna i Kabul.

Andra länder förbereder evakuering av sin personal, även den lokalanställda. Sverige sticker ut.

Ambassadören Torkel Stiernlöf skriver brev efter brev till det svenska Utrikesdepartementet och efterlyser besked. I ett av dem förekommer den formulering som blivit citatet i titeln på Thord Erikssons bok *”Det är något genant med att vi från svensk sida förefaller ligga i bakkant här”* – Sverige efter Afghanistans fall.

UD har tidigare slagit fast att svenskt regelverk inte ger möjlighet till evakuering av lokalanställd personal med hänvisning till Wienkonventionen om diplomatiska förbindelser. Stiernlöf understryker att andra länder skapat öppningar i sina regelverk för att evakuera de lokalanställda. Han vill kunna ge besked till sina anställda, men får inga svar.

NÄR SVERIGE VÅL fattar beslut om att även lokalanställd personal ska evakueras är det

Thord Eriksson

i sista stund, och alla lyckas inte lämna Afghanistan innan Sverige stänger möjligheten.

Thord Eriksson berättar i sin bok om dem som evakuerades och dem som blev kvar, och följer även andra afghaners öden i och utanför Sverige. Han har granskat Sveriges agerande när det gäller evakueringen av ambassaden och av afghansk personal som varit anställd av den svenska militära insatsen. Det är ingen vacker bild som träder fram. Thord Eriksson beskriver ett sommarsömigt semesterstängt UD under den sommar då talibanerna rycker fram och Stiernlöf allt mer desperat efterlyser åtgärder.

Det som de lokalanställda berättar om vad som händer på den svenska ambassaden den dag då talibanerna intar Kabul är förfärligt. Plötsligt är svenskarna bara borta.

BOKEN HANDLAR också om hur Sverige hanterat asylsökande från Afghanistan både före och efter talibanernas maktövertagande. Även här sticker Sverige ut på ett föga smickrande sätt. I jämförelse med många andra europeiska länder avslår Sverige större andel ansökningar om asyl. Flickor och kvinnor ansågs länge kunna skickas tillbaka till Afghanistan efter maktövertagandet, de behövde bara anpassa sig till talibanernas regler. Rättssäkerheten för afghaner är sämre än för andra grupper.

Thord Eriksson visar hur reflexen att avfärda afghaners skäl att söka skydd och behandla dem med misstänksamhet och motvilja har rötter som sträcker sig tillbaka till 1980-talet.

Det är både spännande, engagerande och sorglig läsning. ●

EVA KELLSTRÖM FROSTE

Fragmentariska förklaringar till vad som gick snett

Genom granskningen av två bröder som var polischefer i Helmand före maktövertagandet vill två danska journalister ge en förklaring till varför talibanerna kunde ta över.

Bröderna Khan samarbetade med de danska och brittiska soldater som var placerade i Musa Qala.

Dokumentären *Min fiendes fiende* inleds före talibanernas maktövertagande. Det handlar om övergrepp, våldtäkter, mord och annan brutalitet som bröderna och afghansk personal ska ha gjort sig skyldiga till, samtidigt som de arbetade tillsammans med den danska styrkan.

Flera av de utsatta berättar om de fruktansvärda övergreppen, och personal från Danmark och Storbritannien bekräftar att de blivit vittnen till sexuella övergrepp på barn.

Efter maktövertagandet återvänder journalisterna till Helmand, och nu be-

De danska journalisterna Martin Andersen och Nagieb Khaja med Issa Khan i mitten. FOTO: DR

rättar lokalbefolkningen om övergreppen från polisen, soldaterna och polischeferna, och hur den brutaliteten gjorde att stödet för talibanerna växte.

DOKUMENTÄREN ÄR bitvis fragmentarisk och drar för långtgående och förenklade slutsatser. Journalisterna har träffat de båda bröderna men ställde då inte en enda fråga om de anklagelser som riktades mot dem. De vågade inte. Först senare ställs

de tuffa frågorna, när journalisterna är i trygghet, med förväntat resultat.

Filmen inleds med en text som beskriver den tidigare regeringen i Afghanistan som ”USA-ledd”. En lite väl hårdragen beskrivning, hur beroende och stödd den än var av USA.

Dokumentären ger dock flera troliga pusselbitar till vad som gick fel under de 20 åren efter 2001.

Min fiendes fiende kan ses på SVT Play. ●

EVA KELLSTRÖM FROSTE

ANDREAS HAR ORDET

Vi får inte svika det afghanska folket

Svenska politiker har under många år framhållit SAK som det goda exemplet när det gäller bistånd till Afghanistan. Vår förmåga att navigera i svåra kontexter har visat att det går att stötta civilbefolkningen. När nu SAK stoppas finns en risk att vi i stället framhålls som bevis för motsatsen.

Sveriges regering har på senare tid allt mer fokuserat på de hinder som finns för biståndsorganisationer i Afghanistan. Men det vore förödande att ta SAKs öde som intäkt för att dra ner på Sveriges stöd. Att ensidigt framhäva svårigheterna späder på ett narrativ som riskerar att öka lidandet för den afghanska civilbefolkningen.

DET ÄR VIKTIGT att komma ihåg att även efter att SAK stoppats finns det svenska organisationer som verkar i Afghanistan, med svensk finansiering, och deras anställda intygar att de kan besöka landet obehindrat. Kvinnliga anställda fyller en viktig roll, trots att kvinnor på papperet inte får jobba för icke-statliga organisationer.

Dessutom får vi inte glömma att det inte är talibanernas inställning till bistånd som ska ligga till grund för omvärldens beslut om stöd till landet. Det måste vara civilbefolkningens behov som styr.

Behoven i Afghanistan är enorma. Landet är ett av världens fattigaste, med miljontals människor som dagligen kämpar för att få tillgång

till mat, vatten och sjukvård. Grundläggande mänskliga rättigheter är satta ur spel. Humanitärt stöd är livsviktigt, men utvecklingsprojekt som skapar långsiktig hållbarhet och förbättrar levnadsvillkoren är också oumbärliga.

ATT BACKA NU skulle vara att svika det afghanska folket. Vi får inte glömma att bistånd är mer än bara materiella resurser; det är ett uttryck för solidaritet och mänsklig samhörighet. Genom att fortsätta stödja Afghanistans folk visar vi att vi inte ger upp om dem, även när situationen är svår. Från SAKs sida är vi fast beslutna att göra allt vi kan för att fortsätta vårt stöd till de mest utsatta grupperna, om än i en ny form.

Vi kommer att behöva anpassa oss och hitta nya vägar framåt, men vårt engagemang är orubbligt. För att lyckas behöver vi våra medlemmars fortsatta förtroende och stöd på den förändringsresa vi nu påbörjat. Låt oss fortsätta att stå upp för Afghanistan. ●

” Det måste vara civilbefolkningens behov som styr.

Andreas Stefansson
Generalsekreterare, SAK

FOTO: MALIN HOELSTAD/SAK

TRE FINA MINNEN FRÅN ÅRSMÖTET

1 Att återse gamla bekanta från förr, till exempel personal som jobbade för SAK i Peshawar.

2 Att få höra den unga Sajede Noory läsa sin fina dikt från talarstolen.

Sajede Noory, 17, och nya ordförande Margareta Wahlström, 74, på årsmötet.

3 Att rekordmånga deltog på årsmötet, totalt 92 varav 80 på plats.

Oro och ovisshet för SAKs personal

De anställda i Afghanistan har haft det svårt under en lång tid. Nedstängningen av SAK drabbar målgrupperna hårt, men också alla anställda som i många fall försörjer flera familjer.

Aminulhaq Mayel är SAKs tillförordnade landchef i Afghanistan. Han känner stor oro för hur det ska gå för personalen.

– Många kommer att ha svårt att få nytt jobb. Arbetsmarknaden i Afghanistan är väldigt dålig. Särskilt besvärligt kommer det att bli för dem med mindre kvalificerade arbeten, som städare, vakter och kockar, men det kommer inte att vara lätt för tjänstemännen heller. Det kommer också att vara svårt för alla som är över 55–60 år.

En annan grupp anställda som han är särskilt bekymrad för är kvinnorna, som redan haft det besvärligt under lång tid. På grund av talibanernas restriktioner är det extra svårt för kvinnor att få nytt jobb.

Aminulhaq Mayel förklarar att många av SAKs anställda, både män och kvinnor, försörjer flera familjer, på grund av den stora arbetslösheten och som en effekt av konflikten som skördat många liv.

Han har sedan i somras varit involverad i arbetet med att försöka få suspenderingen av SAK hävd, och beskriver hur han och kollegerna befunnit sig mellan hopp och förtvivlan.

– Talibanernas ledarskap är inte förutsägbart, konstaterar han.

Aminulhaq Mayel

DET PÅGÅR arbete med att partnerorganisationer i samarbete med SAK ska kun-

FOTO: HAJI MOHAMMAD

Kvinnor anställda på SAK under en workshop 8 mars 2022 på kontoret i Kabul.

na ta över vissa program, med dess personal (se sid 13). Men mycket är oklart och i början av maj blev de omkring 2 000 personer som då fortfarande var anställda vid SAK uppsagda, med tre månaders uppsägningstid. Personal som varit anställd länge kommer att få lön för fler månader än så, och det finns andra förpliktelser mot personalen, till exempel vad gäller intjänad pension, som SAK kommer att följa.

SAK HAR REDAN förlorat flera tusen av sina anställda, eftersom sjukvården med dess personal tagits över av andra organisationer sedan SAK tvingades pausa all verksamhet, och eftersom skolorna skulle överlämnas till lokala myndigheter enligt ett tidigare beslut från talibanstyret.

Redan före sommarens suspendering har personalen haft det kämpigt, påpekar Aminulhaq Mayel. Framför allt de kontorsanställda kvinnorna som behövt arbeta hemifrån, med bristande elektricitet, upp-

koppling och utan arbetsro eftersom många bor i storfamiljer och med barn hemma.

Aminulhaq Mayel har arbetat på SAK sedan 2007. Han hade bara tänkt stanna ett par år, men har uppskattat arbetsmiljön, kollegerna och ledningen, som han beskriver som stöttande och effektiv. Han har haft möjligheter att utvecklas i jobbet och känner ett stort engagemang för SAK, vilket varit hans drivkraft under krisarbetet.

– Jag mår dåligt över hur personalen har det, de har haft det mentalt jobbigt länge. SAK har känts som ett hem för många. Vi kanske kan hitta ett arbete någon annanstans, men vi kommer aldrig att kunna hitta en sådan bra arbetsmiljö och en så engagerad och effektiv organisation. När man talar med personer ur SAKs målgrupper säger de alltid att SAK arbetat i Afghanistan hederligt och effektivt. SAK har verkligen adresserat de basala behoven och varit kvar i landet under svåra tider. ●

EVA KELLSTRÖM FROSTE

Motgångar och kriser sedan talibanernas maktövertagande

24 DECEMBER 2022 Talibanerna kungör att kvinnor inte längre får arbeta för ickestatliga organisationer. SAK med flera fick undantag för sjukvård, skolor och andra sektorer.

6 JUNI 2023 Utbildningsministeriet meddelar att utländska organisationer inte längre får bedriva undervisning. SAK har omkring 130 000 barn i sina skolor som ska överlämnas till lokala myndigheter.

FOTO: MUNISA RASHID

Elever på en av SAKs skolor.

11 JULI 2023 Talibanernas högsta ledare meddelar genom en talesperson på X att "alla Sveriges aktiviteter" i landet ska

stoppas, som en reaktion på att koraner bränts offentligt i Sverige vid flera tillfällen. Myndigheterna tolkar det som att SAKs verksamhet ska stoppas.

SOMMAR OCH HÖST 2023 SAK söker dialog med myndigheter och talibanregimen för att tydliggöra att SAK inte representerar den svenska staten och få suspenderingen hävd. Stora delar av verksamheten kan fortsätta trots problemen.

NOVEMBER 2023 Trots suspenderingen ber ekonomiministriet SAK om hjälp med sjukvård i flyktingläger i Torkham, efter att Pakistan börjat massutvisa afghaner.

MARS 2024 Tonen hårdnar från regimen och lokala myndigheter och det går inte längre att hålla öppet. SAK fattar beslut att pausa all verksamhet.

1 MAJ 2024 Personal varslas om uppsägning från den 31 juli.

FÖRE: Barn i byn Yousaf Khail hämtar vatten från flodbädden, augusti 2022.

EFTER: Nu kan barnen ta vatten från kranar utanför huset.

Byn har fått rent vatten med teknikens hjälp

För bara något år sedan hämtade de boende i byn Yousaf Khail vatten från en nästan uttorkad flodbädd. Många blev sjuka. Att hitta friskt vatten visade sig vara svårare än beräknat, men nu har alla 400 familjer i byn tillgång till rent vatten.

I augusti 2022 hade SAK precis påbörjat vattenledningsprojektet i Yousaf Khail, som ligger i ett kargt landskap i Paktika, med de bruna bergen böljande i fjärran. Byn ligger på två höjder med en flodbädd emellan.

När *Afghanistan-nytt* besökte byn satt Bakchamal vid vattnet som rann i flodbädden tillsammans med en stor skara barn och tvättade kläder. Hon berättade att de använder vattnet till allt, även till matlagning och till att dricka. Hon har sex barn och de hade alla blivit sjuka av vattnet. Bredvid henne stod hennes lille son Abdulsafar som hade problem med hälsan på grund av vattnet. Han fick diarré, precis som många andra barn.

– **TILL OCH MED** djuren blir sjuka, sade Bakchamal.

När barnen blir allvarligt sjuka tas de till en klinik för att få medicin. Ibland vill kli-

niken skicka dem till sjukhus, men sjukhuset är för långt bort.

– Det här är det enda vattnet vi har. Det hjälper inte ens att koka det, det är ändå dåligt, berättade Bakchamal.

Ibland torkade vattnet helt ut, då måste kvinnor och barn gå långa sträckor för att hitta vatten längre bort. Det var tungt och tidsödande.

BYBORNA HADE försökt gräva brunnar, men vattnet var salt. När SAK inledde vat-

Brunnens vattenpump drivs av 90 solpaneler.

tenprojektet grävdes först en 180 meter djup brunn. Det översta vattnet var salt, men längre ned hittades friskt vatten. SAKs tekniska experter kunde separera det friska vattnet från det salta, och med hjälp av energi från omkring 90 solpaneler kunde vattnet pumpas upp och distribueras genom två vattenreservoarer och sammanlagt elva kilometer rör.

2023 blev projektet klart och nu har alla boende i byn tillgång till rent vatten. Bybon Abdul Saboor Saber räknar med att mycket färre barn kommer att bli sjuka nu, och han nämner också att många barn missade skolan när de var tvungna att hämta vatten. ●

EVA KELLSTRÖM FROSTE
SAMMAR GUL SAMSOOR

Karim Omary på universitetet.

Från herde till ekonomistudent

Innan SAK startade en skola nära hans by i provinsen Takhar hade Karim Omary inte haft möjlighet att studera. Han tillhör den etniska minoriteten gujjar, som länge berövats utbildning och annan samhällsservice.

– Innan skolan startade var jag herde. Jag var tolv år när jag började i SAKs skola. Tack vare utbildningen kunde jag sedan fortsätta till gymnasium. Nu studerar jag ekonomi på universitetet i Takhar. Jag kommer inte att sluta studera förrän jag uppnått min dröm om att få en masterexamen.

Nu hoppas han att många andra gujjarbarn ska kunna gå i skolan, få en utbildning och förbättra sina liv.

127 000

BARN gick i SAKs skolor 2023.

66% var **Flickor**.

” Stödet från SAK är livsavgörande i dessa svåra tider.

Barnmorskan KABULAI BASHARI från Nuristan som deltog i SAKs insats i flyktinglägret i Torkham.

2 562 000

patientbesök tog SAK emot i Wardak och Nuristan 2023, drygt 55 procent gjordes av kvinnor.

40 barnmorskor utbildades av SAK 2023.

Fyra månader gamla Nizamuddin med sin far Ghulamuddin. Nizamuddin föddes med klumpfot och riskerar nu en permanent funktionsnedsättning.

FOTO: SAYED QUDRATULLAH ATTAYE

FOTO: SAYED QUDRATULLAH ATTAYE

Ghulamuddins mamma Fahima är orolig över sin sons framtid.

FOTO: SAYED QUDRATULLAH ATTAYE

Homa Azimi ansvarar för avdelningen för fysioterapi på SAKs regionkontor i Taloqan.

Utan rehabilitering riskerar ba

Barn med akut behov av rehabilitering blir utan hjälp när SAK tvingats pausa all sin verksamhet. Fyra månader gamla Nizamuddin är ett av många barn som behöver behandling för klumpfot. Utan behandling blir funktionsnedsättningen permanent.

SAYED QUDRATULLAH ATTAYE, SAKS REGIONKOMMUNIKATÖR I TALOQAN
SAMMAR GUL SAMSOOR, KOMMUNIKATÖR PÅ SAKS KONTOR I KABUL

– **JAG ÄR OROLIG** för min sons framtid. Om han inte får hjälp kommer han alltid att ha en funktionsnedsättning, säger hans mamma Fahima.

Familjen bor i byn Warok i provinsen Takhar. Fahima berättar att de inte lyckats hitta någon annan organisation i Takhar eller grannprovincerna som kan hjälpa dem. De har inte tillräckligt med pengar för att kunna ta sig till en provins längre bort eller till ett annat land.

– Alla våra barn har fötts med klump-

fot, men de fick behandling på SAKs rehabiliteringscenter och har inte längre någon funktionsnedsättning, berättar Ghulamuddin, Nizamuddins pappa.

HOMA AZIMI som ansvarar för avdelningen för fysioterapi på SAKs regionkontor i Taloqan i provinsen Takhar bekräftar familjens farhågor.

– Barn med klumpfot och höftledsluxation måste få hjälp med fysioterapi och rehabilitering direkt. Om behandlingen

försenas kan det leda till permanent funktionsnedsättning. Det är svårt eller till och med omöjligt att bota dem när de är äldre. Jag är väldigt oroad över detta, eftersom det inte finns några andra center här som kan erbjuda dem fysioterapi, säger Homa Azimi.

EN ANNAN av dem som drabbats av att rehabiliteringscentret i Taloqan stängts är Habibullah som bor i provinsen Kunduz. För ett år sedan förlorade han ett av sina ben på grund av diabetes. Nu kan han inte få den protes han så väl behöver.

– Efter att jag förlorat mitt ben kom jag till den ortopediska verkstaden i Taloqan, där de tog mått för att göra ett konstgjort ben åt mig. Men tyvärr avbröts all verksamhet där.

Habibullah fick ett räntefritt lån från SAK för att etablera en liten affär i sin by.

FOTO: SAVED QUDRATULLAH ATTAYE

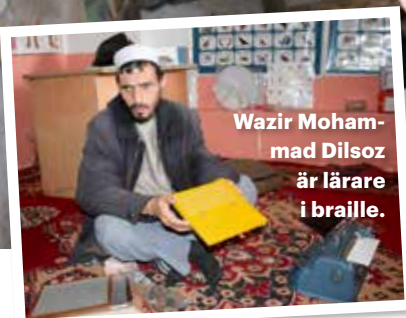

FOTO: SAMMAR GUL SAMSOOR

Wazir Mohammad Dilsoz är lärare i braille.

Habibullah i sin butik. Utan en protes från SAK får han problem att ta sig till butiken på egen hand.

...rn permanent skada

Inkomsten därifrån räcker till att försörja hans familj, och efter att ha blivit lovad en benprotes såg han fram emot att inte längre vara beroende av andra. Men nu grusas den förhoppningen.

– Jag står inför många svårigheter och kan inte ta mig till min affär ensam. Jag behöver hjälp av andra för att ta mig till affären, eftersom det är mycket svårt att gå med kryckor. Om jag hade mitt ben skulle jag inte behöva hjälp av andra, säger Habibullah.

WAZIR MOHAMMAD DILSOZ som bor i provinsen Ghazni är lärare i braille (blindskrift). Nedstängningen innebär att han förlorar sitt jobb – och att många barn med synnedsättningar nu inte får det stöd de behöver för att kunna studera.

– Jag har arbetat som lärare i braille hos SAK i 17 år, och har lärt ut braille till skol-

lärare så att barn med synnedsättningar ska kunna få undervisning utan problem. SAK räddade vår familj från mörker. De gav mig arbete och stöd så att mina systrar och bröder kunde studera, säger Wazir Mohammad Dilsoz.

Wazir Mohammad Dilsoz och sex av hans syskon har en synnedsättning. Alla syskonen lärde sig att läsa och använda braille genom SAK. Inkomsten från SAK har varit en viktig inkomst för hela familjen.

Wazir Mohammad Dilsoz är nu mycket orolig för sin framtid. Arbetslösheten är utbredd i Afghanistan, och han säger att det är svårt för personer som han, med funktionsnedsättningar, att få jobb.

– Jag hoppas att talibanstyret kan tillåta SAK att återuppta sitt arbete så att personer med funktionsnedsättningar inte berövas sitt stöd, säger han. ●

SAKs UTVECKLINGSMODELL

FOTO: NYHETSBYRÅN PAJHWOK

Personer med funktionsnedsättningar protesterade i somras mot stoppet för SAKs verksamhet, och framhöll att det inte finns alternativ till SAKs stöd.

Tiotusentals utan stöd

Tidigare fick tiotusentals personer med funktionsnedsättning stöd från SAK varje år. De erbjöds fysioterapi, ortopediska hjälpmedel, utbildning och stöd för att bli ekonomiskt självständiga. Men deras framtid är osäker efter att SAK tvingats stänga sin verksamhet till följd av ett dekret från talibanregimen.

SAK har stöttat personer med funktionsnedsättning sedan 1990-talet, och organisationens omfattande insatser saknar idag motsvarighet bland andra nationella och internationella NGO:er. Målet är att personer med funktionsnedsättning ska kunna studera, arbeta och bli en del av samhället.

I till exempel Kunduz och två av de angränsande provinserna, Takhar och Baghlan, är det bara SAK som tillhandahåller ortopedi. Tusentals personer med funktionsnedsättning står nu utan de ortopediska hjälpmedel och den rehabilitering de behöver. De flesta av dem är fattiga och har inte möjlighet att resa till avlägsna provinser för hjälp.

SAK söker nu lösningar för att en partnerorganisation i samarbete med SAK ska kunna driva vidare programmet för personer med funktionsnedsättning.

42 000 PERSONER

med funktionsnedsättningar fick olika former av stöd av SAK under 2023.

14 138 PERSONER fick

fysioterapi 2023.

Förening med kollektivt minne, hjärta och själ

På ett soligt Bosön samlades SAKs medlemmar för årsmöteshelg. Det som skulle ha kunnat vara en deppig, bakåtblickande helg, på grund av den pausade verksamheten i Afghanistan, blev i stället en solskens-

historia, med mycket skratt, bra diskussioner och trevligt umgänge.

Många gamla vänner och kolleger återsåg varandra och flera nya bekantskaper knöts. Under lördagsförmiddagen blickade vi framåt med fokus på SAK i Sverige och vårt syfte och vår roll, för att sedan på årsmötet blicka bakåt på ett 2023 då omkring 70 procent av verksamheten trots alla motgångar kunde fortsätta vara öppen.

PAUSER MED mackor och drycker höll humöret uppe trots ett strömavbrott på hela anläggningen och två kortslutningar i den dator som skulle hålla koll på årsmötestekniken. Det blev bra diskussioner och flera intressanta förslag. Efter detta årsmöte har vi ett årsmötesuttalande, en uppdaterad policy som uttrycker SAKs vision, uppdrag och värderingar, ett officiellt nytt namn på engelska

och en breddad syftesparagraf som öppnar upp för större flexibilitet i en tid med stora förändringar. Sist men inte minst valdes även en ny styrelse och en ny ordförande, välkommen Margareta! Inte illa för ett möte på en dag.

” Den gemenskap som finns bland alla medlemmar, styrelse och kansli är sällsynt.

DENNA HELG visade mig personligen vad denna organisation är. SAK är mer än en biståndsorganisation som arbetar i Afghanistan. Det är en organisation med ett kollektivt minne, ett hjärta och en själ. Den gemenskap som finns bland alla medlemmar, styrelse och kansli är sällsynt. Raden av tack slutar inte på årsmötet.

Här kommer ett till, stort TACK för att du är engagerad i vår organisation. Tillsammans är vi SAK! ●

REBEKAH KREBS
FÖRENINGSHANDLÄGGARE

Ny ordförande i en omtumlande tid

Margareta Wahlström tar över ordförandeskapet för SAK i en omtumlande tid. Just därför valde hon att tacka ja.

– Jag känner att jag måste dra mitt strå till stacken, om det är genom att vara ordförande så är jag det. Den besvärliga situationen är en utmaning och en sorg, men det är också spännande att se vad jag med min ackumulerade erfarenhet kan göra för SAK.

MARGARETA WAHLSTRÖM har lång erfarenhet av att arbeta inom biståndsbranschen. 2017–2021 var hon ordförande för Svenska Röda Korset. Hon har bland annat arbetat för FN i Afghanistan, och där kunnat följa SAKs arbete. Hon har även varit månadsgivare i många år. Hon känner starkt engagemang både för Afghanistan och för SAK.

– Jag har sett hur respekterat SAK är och vilket fantastiskt jobb som organisationen gör, ett viktigt arbete med lokal förankring.

Hon har känt en närhet till Afgha-

Margareta Wahlström, SAKs nya ordförande.

nistan sedan hon var där första gången 2002.

– Jag har arbetat med och i många län-

der och Afghanistan är ett av de länder jag känner allra starkast för. Det beror på människorna, den historiska bakgrunden, eländet under så många år. Framför allt har det att göra med människorna jag mött, deras vilja och uthållighet.

SOM ORDFÖRANDE kommer hon att få arbeta med hur SAK ska se ut i framtiden. Det handlar om de praktiska konsekvenserna av de stora förändringarna, och det handlar om medlemsrörelsen.

– Vad jag skulle önska är att vi kan säkra att vi har kvar medlemsrörelsen. Den kommer att få en viktig funktion när det gäller att bidra med kunskap och engagemang. Vi måste se till att Afghanistan inte försvinner ur medvetandet vare sig i Sverige eller någon annanstans. Det vore en tragisk förlust, inte bara för pengarnas skull utan mänskligt. Vi behöver fortsätta med påverkansarbetet i centrala frågor. ●

EVA KELLSTRÖM FROSTE

FOTO: BJÖRN O HENRIKSSON

Årsmötet fattade bland annat beslut om ny policy (idéprogram) och om namnbyte på engelska till Solidarity Committee for Afghanistan.

Stort engagemang på årsmötet

Årsmöteshelgen på Lidingö ägde rum i en tid lik ingen annan för SAK, och orden "kris" och "utmaningar" nämndes otaliga gånger från talarstolen. Samtidigt var riktningen tydlig: nu måste organisationen blicka framåt, inte bakåt.

Helgen inleddes med en gruppövning, då medlemmar och tidigare anställda bjudits in för att spåna kring SAKs framtida roll. Många av förslagen som lyftes handlade om hur SAK kan fortsätta sprida kunskap om Afghanistan och bilda opinion, både för ett fortsatt starkt stöd till Afghanistan och för att försvara biståndet i stort.

Att bistånd behövs var också temat för årets årsmötesuttalande och särskilt lyftes behovet av insatser för att mildra effekterna av klimatförändringarna. "Flera år av torka har lett till stor matosäkerhet och hunger. Kraftiga skyfall förstör skördar och orsakar jordskred. Grundvattennivåerna sjunker kraftigt," står det i uttalandet som publiceras på SAKs hemsida i sin helhet.

"Afghanistan får inte uteslutas från internationella samarbeten kring klimatfrå-

Azadeh Rojhan har varit ordförande under två turbulenta år. Hon tackades för sin insats under årsmötet. FOTO: BJÖRN O HENRIKSSON

gan. Finansieringen för stärkt motståndskraft måste öka."

Trots en osäker framtid för organisationen uttryckte många av medlemmarna en fast beslutsamhet att fortsätta sitt engagemang inom SAK och för Afghanistan. Som en medlem uttryckte det: "Jag gick med i SAK för att jag tycker att kvinnor ska kunna föda barn utan att dö. Och det tycker jag fortfarande." ●

CAJSA WIKSTRÖM

Solidaritetspriset till Börje Almqvist

Solidaritetspriset Årets Afghanistanvän tilldelades Börje Almqvist. Han får det för att han som journalist och fotograf under många år delat med sig av sin kunskap och sina bilder och spridit engagemang. Börje Almqvists bilder har använts och används i olika sammanhang inom SAK för att väcka nyfikenhet och uppmärksamhet kring Afghanistan.

En glad Börje Almqvist.

FOTO: BJÖRN O HENRIKSSON

Vad tänker du om SAKs framtid?

SAJEDE NOORY, 17, medlem som läste sin dikt Afghanistan på årsmötet:

– Jag tycker bara att vi inte ska ge upp så att folk förlorar sitt hopp. Det betyder mycket för dem i Afghanistan att veta att någon tror på dem, har deras rygg. SAK kan vara som ett ljus för kvinnorna och tjejerna där. Och göra något praktiskt i stället för att bara prata. Utveckla metoder för att hjälpa till vid naturkatastrofer eller göra så att flickor kan få digital utbildning.

JENS ROSBÄCK, 57, medlem och tidigare biträdande Afghanistanchef:

– Det kommer att ta tid att komma tillbaka. Medlemsrörelsen är på hugget och det stödet behövs. Solidaritetsarbetet måste förnyas, vi måste tillbaka till folk till folk-tanken. Många regeringar går mot ett villkorat bistånd där man ställer krav på mottagarländerna. Därför behövs det folkliga engagemanget där människor är beredda att gå ut på gatan för att försvara biståndet.

HANNEKE KOUWENBERG, 73, medlem som arbetade för SAK i Afghanistan på 1980-talet:

– Tillfälligt kan vi gå genom andra organisationer, det bästa hade varit lokala organisationer. Och kanske kan vi vara mer frispråkiga när vi inte har verksamhet i Afghanistan. Vi får inte låta oss jagas bort bara för att någon i Kandahar eller Sverige inte tycker att vi ska finnas. Då tappar man bort hela solidaritetstanken. Ger vi upp nu kan vi inte komma tillbaka, då har vi ju svikit.

TEXT OCH FOTO:

NICLAS ERICSSON

”Utan SAKs skola hade vi varit radikaliserade”

Misbah Qasemi, 40 år, gick som barn i en av SAKs skolor i Ghazni. Nu är han engagerad i lokalföreningen i Vänersborg.

– SAKs skola var avgörande för mig och min generation. Utan den hade jag och många med mig inte kunnat fortsätta studera på gymnasium och universitet.

Berätta lite om dig själv!

– Jag arbetar på Rädda Barnen som processledare med nyanlända och asylsökande familjer, och har varit engagerad ideellt också med fokus på ensamkommande ungdomar. Jag kom till Sverige och Vänersborg 2015.

Hur kom du i kontakt med SAK?

– Jag gick i en av SAKs skolor i Ghazni, under tiden med inbördeskrig efter att Sovjet lämnade 1989. På den tiden var skolorna mycket radikaliserade, antingen hörde de till jihadistgrupper som krigade mot varandra, eller så var de kommunistiska. Det fanns inget hopp eller framtid för afghanska barn. Vårt samhälle bad därför SAK att starta en skola. Den var väldigt bra, helt oberoende av politisk eller religiös ideologi, med vetenskapligt baserad undervisning. Utan den hade vi varit radikaliserade.

Hur kom du i kontakt med SAK i Sverige?

– Jag träffade SAK på MR-dagarna i Helsingborg i höstas. Jag blev varm i hjärtat. Jag kände tillhörighet.

Varför engagerade du dig i lokalföreningen?

– Jag delar värderingarna och har starka känslor för SAK. Jag har bott flera år i Sve-

FOTO: MARZIA QASEMI

Misbah Qasemi är suppleant i styrelsen för SAKs lokalförening i Vänersborg. Han känner starkt för organisationen efter att ha gått i SAKs skola i Ghazni som barn.

rige, och vet att en viktig del av samhället är ideella föreningar.

Hur känner du inför SAKs påtvingade paus och stoppade verksamhet?

– Besvikelse över att talibanerna fattar beslut som får som konsekvens att afghaner lider. Barn som inte får gå i SAKs skolor, alla människor som har funktionsnedsättning och som saknar alternativ till SAKs stöd, förlorade möjligheter att försörja sig för SAKs anställda och för personer som nås av SAKs verksamhet.

Hur påverkas ditt engagemang?

– Vi kan inte ge upp. SAK är väldigt etablerat i Afghanistan efter över 40 år. Det är viktigt att svenska folket och den ideella medlemsrörelsen jobbar tillsammans så att SAKs verksamhet kan öppna igen. Nu är det viktigaste att fortsätta påverkansarbetet. Min förhoppning är att vi gemensamt kan skapa debatt och engagemang i Sverige både lokalt och på riksnivå. ●

EVA KELLSTRÖM FROSTE

MISBAHS TRE TIPS FÖR EN STARKARE MEDLEMSRÖRELSE

1 SYNAS Vara mer synliga i lokala evenemang under året.

2 GEMENSKAP Skapa möjligheter att uppleva gemenskap och samhörighet genom aktiviteter.

3 OTRADITIONELLT Bryt traditionerna! Skapa en verksamhetsplan med nya aktiviteter, som kan handla om kultur och integration till exempel.

PÅ GÅNG

BOKMÄSSAN

26-29/9 SAK och SAKs lokalförening i Göteborg deltar på Globala torget under Bokmässan.

PLATS: Svenska Mässan, Göteborg

KAMPANJKULMEN VÄRLDENS BARN

4-6/10 Kulmen under helgen för kampanjen "Världens barn". Den 5 oktober sänds TV-galan "Tillsammans för Världens Barn"

PLATS (TV-GALAN): SVT 1 & SVT Play
TID: 20-22, 5/10

FOTO: LAURA LINDHOLM

SAKs monter vid bokmässan i höstas.

Populärt att fika och prata om Afghanistan

SAK **DALARNAS** satsning på "Fika för Afghanistan" har blivit väl mottaget. Efter inledningarna stannar besökarna över en kopp och pratar om SAK och Afghanistan, och lokalföreningen planerar att fortsätta med fikorna i höst.

Det första fikat hölls i Ludvika i höstas. Det andra

hölls i Leksand i mars och det tredje i Falun. Anders Rosén berättade om SAKs utveckling från en liten solidaritetsorganisation till den stora biståndsorganisation som SAK vuxit till under de dryga 40 år SAK verkat i landet. I Falun berättade Björn O Henriksson också om att det tidigt fanns ett

intresse för Afghanistan i Falun.

Vid samtliga tre fikatillfällen har det varit en åldersblandad publik på mellan 20 och drygt 30 personer. Många i publiken uttryckte oro över hur det ska gå i Afghanistan om inte SAK kan fortsätta och arbeta i nuvarande form.

FOTO: HANNEKE KOUWENBERG

SAK Skånes monter på biblioteket i Klippan.

Utställning på bibliotek

SAKs lokalförening i **SKÅNE** visade i mars och april fotoutställningen "Vardag i Afghanistan" på stadsbiblioteket i Klippan och på Rosengårdsbiblioteket i Malmö. Föreningen hade också en monterutställning med föremål från Afghanistan som var mycket uppskattad, särskild av unga besökare. Ordförande Inger Blennow föreläste i Klippan för engagerade och nyfikna åhörare.

Engagera dig för **Världens Barn 2024!**

SAK deltar i årets kampanj för Världens Barn, och du är varmt välkommen att tillsammans med oss engagera dig i roliga aktiviteter! Tack vare engagemanget i vår medlemsrörelse kan vi vara med och bidra i kampanjen även om SAK just detta år

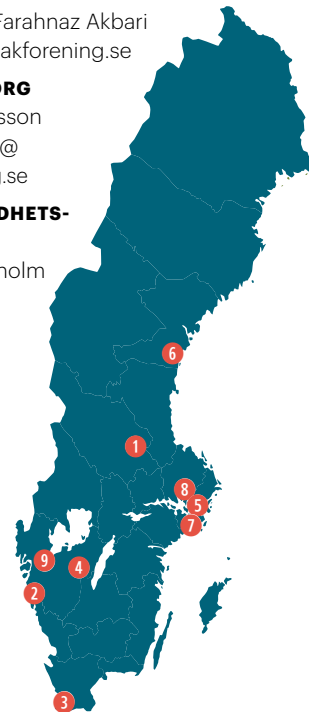
inte har ett eget profilprojekt. Hur går det till? Redan nu börjar vi förbereda inför höstens kampanjaktiviteter. Vill du delta, är du nyfiken eller vill ha tips på aktiviteter som kan engagera dig och andra? Anmäl gärna ditt intresse

till Rebekah Krebs, rebekah.krebs@sak.se. Om du har frågor om kampanjen kontakta Elin Asplund, elin.asplund@sak.se.

Läs mer om kampanjen för Världens Barn här: varldensbarn.kampanjen.se

SAKs lokalföreningar

- 1 **DALARNA** Björn O Henriksson
dalarna_1@sakforening.se
- 2 **GÖTEBORG** Tomas Jansson
goteborg@sakforening.se
- 3 **SKÅNE** Inger Blennow
skane@sakforening.se
- 4 **SKÖVDE/SKARABORG** Thomas Magnusson
skovdeskaraborg@sakforening.se
- 5 **STOCKHOLM** Per Olov Henricson
stockholm@sakforening.se
- 6 **SUNDSVALL** Åke Johansson
sundsvall@sakforening.se
- 7 **SÖDERTÄLJE** Hasse Hansson
sodertalje@sakforening.se
- 8 **UPPSALA** Farahnaz Akbari
uppsala@sakforening.se
- 9 **VÄNERSBORG** Lennart Olsson
vanersborg@sakforening.se
- **JÄMSTÄLLDHETS-NÄTVERK** Laura Lindholm
laura.lindholm@sak.se

SAKs kansli firar stödet på 17 miljoner.

Tillsammans för en bättre värld med Postkodlotteriet

Den 14 mars tilldelades SAK 17 miljoner i icke-öronmärkt stöd. Tack vare Postkodlotteriet och alla som köpt lotter får fler människor tillgång till sina mänskliga rättigheter.

BLI MEDLEM I SVENSKA AFGHANISTANKOMMITTÉN!

Foto: Sayed Quadratullah Attaye

Sayed Mussaddiqullah Burhani fick en benprotes på SAKs ortopediska verkstad i Taloqan. Han älskar skolan och är bäst i klassen, och nu är skolvägen inte längre en plåga.

Som medlem tar du ställning för våra grundvärderingar om allas rätt till utveckling och stödjer vårt arbete för förändring i ett av världens fattigaste länder.

Swisha 280 kr (vuxen), 120 kr (ung/student), till **900 7808**, skriv "medlem" och din e-postadress i meddelandefältet.

